

Lotterinemnda

Vedtak i Lotterinemnda 17. april 2023

Sak 2023/45 - Stiftelsen Varmestuens Venner – org.nr. 982 916 410 – klage over vedtak om avslag på søknad om godkjenning som lotteriverdig organisasjon

Lotterinemndas medlemmer: Leder Martin Hennig, medlemmene Shabneet K. Bains og Elisabeth Ekberg

Sakens bakgrunn

- (1) Stiftelsen Varmestuens Venner (klager) søkte 17. august 2022 om godkjenning som lotteriverdig organisasjon.
- (2) Lotteritilsynet avslo søknaden 9. september 2022, med den begrunnelse at stiftelsen ivaretar typiske offentlige oppgaver.
- (3) Klager, representert av advokatfirmaet Endresen Brygfeld Torall AS, påklaget vedtaket 20. september 2022. Klager anfører at vedtaket må omgjøres, og viser til at i henhold til vedtektene § 3 skal stiftelsens tilbud komme i tillegg til andre offentlige og private tilbud i Stavanger kommune. Klager fremhever at stiftelsen verken påtar seg oppgaver som ligger til det offentlige eller mottar noen form for støtte fra det offentlige.
- (4) Klager viser til at stiftelsens lokale hovedsakelig er en sosial arena, og et trygt og varmt sted som er åpent for alle som ønsker å være sammen, både rusmisbrukere og andre vanskeligstilte. Stiftelsens hovedvirksomhet er å tilby menneskelig varme i form av sosialt samvær, samtaler og støtte fra trygge og rusfrie omsorgspersoner som kjenner de besøkende godt. I tillegg kan brukerne dusje og få et varmt måltid, samt rene og varme klær. Brukerne er mennesker som gjerne ikke har familie eller andre å støtte seg til, og det er i denne sfæren stiftelsen opererer. Det eneste kravet er at det ikke er lov ta med rusmidler på eiendommen. I motsetning til NAV eller hospits er det lov å bruke lokalet selv om man er ruset. Klager fremhever at stiftelsen ikke tilbyr overnatting i stiftelsens lokale.
- (5) De ansatte og frivillige tilbyr også skyss til NAV, lege og apotek når det er behov og mulighet for hjelp og støtte fra det offentlige. Lokalet er åpent hele året, også gjennom julehøytiden. Brukerne får da både mat, sosialt samkvem, julegaver og underholdning. Biskopen kommer på julaften og leser juleevangeliet og holder minneord for de som har gått bort i løpet av året. Stiftelsen har også bistått med koronavaksinering av brukerne og har jevnlig brannopplæring. Klager driver videre rusforebyggende arbeid, og i tillegg benytter «Kriminalomsorg i frihet» stiftelsen til utplassering av personer dømt til samfunnstjeneste. Klager er i gang med å revidere vedtektene, slik at det ikke skal være grunnlag for å misforstå hva som er stiftelsens formål og oppgaver.

Postadresse

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@knse.no

- (6) Klager viser endelig til at stiftelsens drift i stor grad er sammenfallende med hva Bypresten i Sandnes tilbyr. Denne organisasjonen er godkjent som lotteriverdig, og det vil være usaklig forskjellsbehandling å avslå klagers søknad.
- (7) Klager sendte 23. september 2022 ytterligere merknader til Lotteritilsynet.
- (8) Lotteritilsynet etterspurte 8. november 2022 spesifisert regnskap for 2021. Klager sendte 9. november 2022 etterspurt dokumentasjon.
- (9) Lotteritilsynet innhentet 15. november 2022 blant annet klagers budsjett og aktivitetsrapport for 2023 fra Stavanger kommune.
- (10) Lotteritilsynet har ikke funnet grunn til å omgjøre sitt vedtak og oversendte klagen med innstilling 1. februar 2023 til Lotterinemnda for behandling.
- (11) Klager sendte 16. februar 2023 merknader til Lotteritilsynets innstilling til Lotterinemnda. Det vises for øvrig til klagen og merknadene i sin helhet.

Det rettslige grunnlaget

- (12) Det rettslige grunnlaget er lov 24. februar 1995 nr. 11 om lotterier m.v. (lotteriloven) og forskrift 21. desember 2021 nr. 1366 om lotteritilsynet og lotteriregisteret m.m. (forskriften). Begge regelverkene er opphevet, men gjaldt på vedtakstidspunktet.
- (13) Godkjenning kan bare gis til organisasjoner som i sin virksomhet ivaretar et humanitært eller samfunnsnyttig formål, jf. lotteriloven § 6 annet ledd, jf. § 5 og forskrift 21. desember 2021 nr. 1366 om lotteritilsynet og lotteriregisteret m.m. (forskriften) § 2-1 første ledd. Begge regelverkene er opphevet, men gjaldt på søknadstidspunktet.
- (14) Av forvaltningsloven § 34 følger det at klageinstansen kan prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye opplysninger. I dette ligger at klageinstansen fullt ut kan prøve både rettsanvendelsen, saksbehandlingen, faktum og det frie skjønn. Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling.

Lotterinemndas vurdering

- (15) Stiftelsen Varmestuens Venner sin klage gjelder Lotteritilsynets vedtak 9. september 2022 om avslag på søknad om godkjenning som lotteriverdig organisasjon.
- (16) Den nærmere avgrensningen av hva som er en lotteriverdig organisasjon og hvilken praksis som har vært fulgt i denne sammenheng, er omtalt i lotterilovens forarbeider. Det fremgår av Ot.prp. nr. 84 (1998-1999) punkt 5.1. at det ikke skal gis lotteritillatelse til formål som er typiske offentlige oppgaver, herunder kommunale og fylkeskommunale oppgaver.
- (17) Kommunene har etter lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven) § 3-1 et overordnet ansvar for helse- og omsorgstjenester, herunder personer med rusmiddelproblem. Kommunene skal sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester. Videre har kommunen ansvar for å gi stønad til livsopphold som kan gjøre vedkommende selvhjelpen, jf. lov 18. desember 2009 nr. 131 (sosialtjenesteloven) § 18.

- (18) Det følger av klagers vedtekter § 3 at:

«[f]ormålet med stiftelsen skal være å drive et tilbud for rusmisbrukere i Stavanger kommune og omegn som faller utenfor andre offentlige eller private hjelpeorganisasjoner. Driften skal ikke være et behandlingstilbud til mennesker som på grunn av sitt rusmisbruk har behov for mat, klær, husly og menneskelig varme».

- (19) Klager har opplyst at stiftelsen ikke påtar seg oppgaver som ligger til det offentlige, og at det er igangsatt arbeid med å revidere vedtektene for å tydeliggjøre hva som er stiftelsens formål og oppgaver. Til dette vil Lotterinemnda bemerke at organisasjonen selv må sørge for at vedtektene gir et riktig bilde av hvordan forholdene er i praksis. Planlagte eller etterfølgende endringer i vedtektene og drift får ikke betydning for vurderingen.
- (20) Klager har forklart at stiftelsens lokale i all hovedsak er en sosial arena, og et trygt og varmt sted for alle som ønsker å være sammen, både rusmisbrukere og andre vanskeligstilte. Det blir, i tillegg til det som fremgår av vedtektene, fremhevet at brukerne kan få dusje, og at de ansatte og frivillige har bistått med transport, koronavaksine og brannopplæring for brukerne. I tillegg driver stiftelsen med rusforebyggende arbeid og tilbyr utplassering av personer dømt til samfunnstjeneste.
- (21) Lotterinemnda ser at klagers virksomhet kan oppfattes som et supplement til det offentliges tilbud og tjenester. Nemnda er likevel av den oppfatning at klagers virksomhet hovedsakelig er rettet mot oppfølging av personer med rusproblemer og vanskeligstilte, og at dette er en typisk offentlig oppgave. Nemnda legger særlig vekt på at stiftelsen dekker menneskers grunnleggende behov som tak over hodet, klær, mat og hygiene, samt sosiale behov. Den omstendighet at kommunen eventuelt ikke ivaretar denne offentlige oppgaven, endrer ikke på nemndas vurdering.
- (22) Lotterinemnda viser til sammenligning til Lotterinemndas vedtak i sak 2015/29 der Fontenehuset Oslo Øst som arbeider med å styrke mulighetene for mennesker med psykiske lidelser til å oppnå en likeverdig tilværelse i samfunnet, ble ansett å utføre oppgaver som i all hovedsak måtte anses å være offentlige oppgaver. Dette gjaldt selv om stiftelsen fylte en rolle i tillegg til det som var det offentliges ansvar. Stiftelsens virksomhet falt derfor utenfor det lotterinntekter kan benyttes til, og slik virksomhet måtte finansieres på annen måte. Fontenehuset Oslo Øst var et klubbhus/aktivitetssted hvor mennesker med psykiske lidelser kunne bli medlem.
- (23) Lotterinemnda legger i foreliggende sak også vekt på at klager mottok 426 634 kroner i tilskudd i 2021 og 500 000 kroner i tilskudd i 2023 fra Stavanger kommune. Nemnda viser til at i henhold til regelverk for tilskuddsordning: «Smittevern og oppfølgingsarbeid for personer med rus- og/eller psykiske helseproblemer» var bakgrunnen for ordningen i 2021 at:
- «[i]varetagelse av smittevern i forbindelse med koronapandemien har i flere kommuner skapt behov for økte ressurser for å ivareta tjenestetilbudet til personer med rus- og/eller psykiske helseproblemer. Målet med tilskuddsordningen er fortsatt drift og tilpassing av dette tjenestetilbudet.»*
- (24) Lotterinemnda forstår det slik at kommunene kunne søke om tilskuddet alene eller i samarbeid med andre offentlige eller private organer for å opprettholde det kommunale helse- og omsorgstjenestetilbudet for personer med rus- og/eller psykiske helseproblemer

under koronapandemien. Dette underbygger at stiftelsen ivaretar typiske offentlige oppgaver. På bakgrunn av overnevnte vurderinger kan ikke nemnda se at klager ivaretar et humanitært eller samfunnsnyttig formål slik lotteriloven er tolket i praksis, jf. lotteriloven § 6 andre ledd, jf. § 5 første ledd.

- (25) Klager har også anført at driften i stor grad er sammenfallende med virksomheten til Bypresten i Sandnes som har fått godkjenning som lotteriverdig organisasjon. Lotterinemnda forstår dette som en anførsel om usaklig forskjellsbehandling. Til dette vil nemnda bemerke at i alle tilfeller hvor det søkes om godkjenning som lotteriverdig organisasjon, og uavhengig av hva slags type organisasjoner som søker, må det i den enkelte sak utføres en konkret vurdering av om vilkårene i loven og forskriften er oppfylt.
- (26) Lotteritilsynet har i innstillingen vist til at Sandnes kirkelige fellesråd i 2007 ble godkjent som lotteriverdig organisasjon, under den forutsetning at lotteriinntektene skulle brukes til prosjektet «Nærvær». Prosjektet består av at to byprester driver aktivt oppsøkende arbeid blant rusavhengige i kommunen. Tilsynet er av den oppfatning at godkjenningen av Sandnes kirkelige fellesråd trolig beror på en feilvurdering fra tilsynets side. Lotterinemnda har foretatt en konkret vurdering av den påklagde saken, og kommet til at klager ikke oppfyller vilkårene godkjenning som lotteriverdig organisasjon. Etter nemndas syn må forvaltningen ha kompetanse til å korrigere praksis, slik at gjeldende praksis blir i overenstemmelse med regelverket. Likebehandlingsprinsippet kan ikke medføre at organisasjoner som ikke oppfyller vilkårene for godkjenning som lotteriverdig organisasjon, får slik godkjenning.
- (27) Klager har stilt spørsmål ved hvorfor søknaden ikke er vurdert etter lov 18. mars 2022 nr. 12 (pengespilloven) som trådte i kraft før klagen var vurdert, da den nye loven ikke har de samme begrensninger knyttet til samfunnsnyttig formål som avslaget er begrunnet med. Lotterinemnda vil til dette bemerke at det i utgangspunktet er regelverket ved vedtakstidspunktet som skal legges til grunn ved behandlingen av søknad om godkjenning som lotteriverdig organisasjon. Nemnda viser imidlertid til at klager kan sende inn ny søknad om godkjenning som lotteriverdig organisasjon som vil bli behandlet etter pengespilloven, ettersom loven trådte i kraft 1. januar 2023.

Konklusjon

- (28) Lotterinemnda finner etter en konkret vurdering av sakens opplysninger at Lotteritilsynets vedtak skal opprettholdes.

Vedtak

Klagen tas ikke til følge.

Dokumentet er godkjent elektronisk